

Vergaderjaar 2024–2025

36 600 L

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Nationaal Groeifonds voor het jaar 2025

Nr. 7

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 maart 2025

In 2021, 2022 en 2023 bent u over de uitslagen van de drie rondes van het Nationaal Groeifonds geïnformeerd.¹ Over vier projecten uit deze rondes heeft de Adviescommissie Nationaal Groeifonds (hierna: de adviescommissie) een aanvullend advies uitgebracht. Het betreft de projecten LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden, Luchtvaart in Transitie, GroenvermogenNL en QuantumDeltaNL.

In deze brief licht ik u, mede namens de Minister van Financiën, dit advies en de reactie van het kabinet toe.

Achtergrond aanvullend advies

Het Nationaal Groeifonds investeert in 50 grootschalige projecten die bijdragen aan het duurzaam verdienvermogen van Nederland. Het betreft onder meer projecten op het gebied van groene waterstof, de verduurzaming van de landbouw, het bestrijden van laaggeletterdheid en sleuteltechnologieën als quantum en kunstmatige intelligentie. Daarmee is een bedrag van € 11,2 miljard gemeoid.

De projecten LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden, Luchtvaart in Transitie en GroenvermogenNL hebben destijds, op advies van de adviescommissie, gefaseerde financiering gekregen. Een deel van deze financiering is nog in de vorm van een voorwaardelijke toekenning. Dit betekent dat deze projecten aan nadere voorwaarden moeten voldoen om de middelen uit het Nationaal Groeifonds definitief toegekend te krijgen. Voor deze projecten zijn er aangepaste projectvoorstellen ingediend om de voorwaardelijke toekenning omgezet te krijgen in een definitieve toekenning. De adviescommissie heeft hierover deels positief geadviseerd en daarbij enkele aanbevelingen en aandachtspunten opgenomen. Voor

¹ Kamerstuk 35 570-XIX, nr. 28, Kamerstuk 35 925-XIX, nr. 12 & Kamerstuk 36 200-L, nr. 11.

de projecten Luchtvaart in Transitie en GroenvermogenNL geldt dat de omzetting gedeeltelijk is: er blijft nog een deel voorwaardelijk toegekend.

Het project QuantumDeltaNL heeft daarnaast een voorstel voor een significante wijziging gedaan, waarbij er meer focus is aangebracht in het project. Ook hierover heeft de adviescommissie positief geadviseerd.

In *bijlage 1* worden de projecten en de adviezen verder toegelicht. Het volledige advies van de adviescommissie is bijgevoegd in *bijlage 2*.

Reactie kabinet en vervolg

Het kabinet neemt het advies van de adviescommissie volledig over. Het kabinet besluit positief over de voorgestelde wijziging van Quantum-DeltaNL. Daarnaast wordt aan de drie projecten LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden, Luchtvaart in Transitie en GroenvermogenNL in totaal € 182,2 miljoen definitief toegekend. Voor Luchtvaart in Transitie blijft € 11,4 miljoen voorwaardelijk toegekend en voor GroenvermogenNL blijft € 42,0 miljoen voorwaardelijk toegekend. Zie het financieel overzicht hieronder.

Tabel financieel overzicht aanvullend besluit NGF-projecten (bedragen x € 1 mln)

Project	Ronde	Voorstel voor omzetting van een voorwaardelijke toekenning voor een bedrag van:	Besluit kabinet (definitieve toekenning)	Voorwaardelijk resterend na besluit
LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden Luchtvaart in Transitie	2	42,9	42,9	0
Groenvermogen NL	1,2	147,0	105,0	42,0
Totaal		235,6	182,2	53,4

De budgettaire verwerking van deze besluitvorming vindt plaats bij Voorjaarsnota 2025. De toekenningen zijn definitief na autorisatie van de 1e suppletoire begroting door beide Kamers. Daarna kunnen de middelen besteed worden aan de projecten en kunnen de volgende fases daarvan worden uitgevoerd.

De Minister van Economische Zaken,
D.S. Beljaarts

LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden

Het LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden heeft als doel om laagopgeleiden en laaggeletterden meer te laten participeren in de arbeidsmarkt en maatschappij. Daarvoor ontwikkelt het programma een nieuw wervingsmechanisme en regionaal scholingsaanbod waarmee de groep kan doorstromen naar beroepsonderwijs of de arbeidsmarkt. De combinatie van scholing in basisvaardigheden en een beroepsopleiding is uniek voor deze doelgroep en staat centraal. Hiervoor werken UWW, gemeenten, opleiders en werkgevers samen.

Het project heeft in de tweede beoordelingsronde € 7,6 miljoen toegekend gekregen en € 42,9 miljoen voorwaardelijk toegekend gekregen. Daarmee is een programma in twee pilotregio's gestart. De adviescommissie adviseert het kabinet om de volledige voorwaardelijke toekenning van € 42,9 miljoen om te zetten in een definitieve toekenning. De adviescommissie ziet voldoende voortgang in de twee pilotregio's om opschaling naar achttien nieuwe regio's te rechtvaardigen. De adviescommissie benadrukt in haar advies het belang van de betrokkenheid van werkgevers bij de regionale aansturing en governance. Dit is essentieel voor het slagen van het project.

Luchtvaart in Transitie

Luchtvaart in Transitie (LiT) richt zich op het verduurzamen van de Nederlandse luchtvaartsector, met als doel een klimaatneutrale luchtvaart in 2050. Daarnaast stimuleert LiT de ontwikkeling van baanbrekende technologieën voor ultra-efficiënte vliegtuigen, door het doen van lange termijn onderzoek. In de tweede ronde is € 263,9 miljoen direct toegekend en € 119,5 miljoen voorwaardelijk voor drie deelprojecten. In december 2023 is € 73,3 miljoen van het voorwaardelijke toegekende bedrag omgezet voor het deelproject Hydrogen Aircraft Powertrain and Storage systems (HAPPS).

De adviescommissie heeft thans geadviseerd over de omzetting van voorwaardelijke toekenning van de overige twee deelprojecten: € 16,6 miljoen voor Hydrogen Optimization & Testing (HOT, voorheen Hydrogen Ombouw Turbofan) en € 29,1 miljoen voor ICEFlight (Innovative Cryogenic Electric Flight, voorheen deelproject Embraer). De adviescommissie adviseert om de € 16,6 miljoen voor HOT volledig toe te kennen. Er is voor dit deelproject aan de gestelde voorwaarden voldaan. Voor ICEFlight adviseert de adviescommissie een gedeeltelijke omzetting van € 17,7 miljoen. Er resteert dan nog een voorwaardelijke toekenning € 11,4 miljoen voor het deelproject ICEFlight. De adviescommissie adviseert om voor dit deel in 2027 een aanvullende voorwaarde vast te leggen die verband houdt met het go/no-go-moment in dit deelproject: de voorbereiding voor de testvlucht die wordt beoogd van een vliegtuig met waterstofaandrijving. Hiermee is er meer zekerheid over de voortgang van het project, voordat de laatste financiering beschikbaar wordt gesteld.

GroenvermogenNL

Het doel van GroenvermogenNL (GVNL) is om de transitie naar grootschalig gebruik van groene waterstof in de Nederlandse industrie te ondersteunen en te versnellen. Dat doet het project met een integraal programma van Research, Development & Innovation, kostenreductie, opschaling van groene waterstoftoepassingen en opbouw van *human capital*. De adviescommissie heeft het integrale programma van GVNL in

de eerste en tweede beoordelingsronde beoordeeld op basis van twee afzonderlijke investeringsvoorstellen. De toekenningen uit deze rondes vormen de totale bijdrage uit het Nationaal Groeifonds en inmiddels wordt GVNL als één integraal project beschouwd. Er is in totaal € 541,0 miljoen toegekend en € 297,0 miljoen voorwaardelijk toegekend. Er wordt nu verzocht om een gedeeltelijke omzetting van € 147,0 miljoen.

De adviescommissie adviseert om hiervan € 105,0 miljoen om te zetten in een definitieve toekenning. Een bedrag van € 42,0 miljoen blijft voorwaardelijk toegekend. Het advies is om € 38,0 miljoen voor pilots en kleine innovatieve demonstratieprojecten (demo's) toe te kennen. Op dit terrein zijn al succesvolle projecten gestart en met deze toekenning kunnen nieuwe initiatieven van marktpartijen worden gestart. Daarnaast wordt geadviseerd € 67,0 miljoen voor opschalingsprojecten, bijvoorbeeld in de vorm van een energiehub met kleinschalige groene waterstofproductie, toe te kennen. Als deze opschalingsprojecten succesvol zijn, kan dit aanleiding zijn om het resterende bedrag van voorwaardelijke toekenning om te zetten.

QuantumDeltaNL

Het project Quantumdelta Nederland (QDNL) is gericht op de ontwikkeling en toepassing van quantumtechnologie in Nederland. Quantumtechnologie is een sleuteltechnologie die radicaal nieuwe producten en diensten mogelijk maakt en nieuwe verdienmodellen en oplossingen voor maatschappelijke problemen tot stand kan brengen. Daarbij wordt er onder andere geïnvesteerd in onderzoek en innovatie, ecosysteemontwikkeling, talent en maatschappelijke impact. Aan het project is een bedrag van € 614,9 miljoen toegekend.

In juli 2024 is het laatste deel van de toekenning, de gereserveerde middelen, definitief toegekend aan het project QDNL. De adviescommissie heeft toen de aanbeveling gedaan om een focus aan te brengen in het programma van QDNL en onderdelen te herprioriteren. Ook zijn professionalisering van het monitorings- en evaluatiesysteem (waaronder aanpassing van de Key Performance Indicators, KPI's), herstructureren van de governance en het aantrekken van investeerders als belangrijkste aandachtspunten meegegeven. Dit heeft geleid tot aanpassingen van het programma. De fondsbeheerders hebben deze als significante wijziging van het project QDNL voorgelegd aan de adviescommissie voor advies. De adviescommissie vindt de aanpassingen en de daaraan ten grondslag liggende keuzes voldoende onderbouwd en adviseert in te stemmen met de significante wijziging en daarmee met de herziene programmering en de aangepaste KPI's van het project QDNL.